

Kel-köwserlik etmäň...

Category: Halk döredijiliği we rowaýatlar, Kitapcy
написано kitapcy | 22 января, 2025

Kel-köwserlik etmäň... KEL-KÖWSERLIK ETMÄŇ...

On dokuzynjy asyryň aýaklary.

Ine-de Mary-Ahal aralygyndaky ulgamly ýol. Onuň aňnytly aşyrymlary. Ana-da beýikden ykaşakly pesede inişine düşlän ýolagçylar. Ýazylyp-ýaýrap oturyşlaryndan çen tutsaň-a, olae toýa barýan ýaly.

Edil şo halatam çagataý bir eşekli çykmazmý hürrüt goçak, hälkileň barýan tarapyndan. Emin-erkinlikde çaylap oturanlary görenden, sered-ä, onuňçañjaryp duran yüzüne çagylyp gitdi-dä, şatlyk şuglasy.

- O-how, çykan! Gelýäñizmi, sag-salamat?!
- Gelýändiris, halypa.
- Aý, şu gaňçakly günlerde baş esen, bagry bitin gelýän bolsaňyz, oňa ýetesi zat ýok. Bilen üçin, ol Hudanyň haladygy.
- Aý, menem Mara barýan. Agalammzyň biri toý edensoň.
- Bizem, şoň ýaly toý aladası bilen ýola çykdyk. Allany çagyryň, at münüp, atan gamışymyza.
- Onda çykan, siziňem, Ahalda gap-düwün garyndaşyňz bardyrda.
- Haý, halypa, halypa! Ahalda garyndaşy ýog-a maryly, Maryda garyndaşy ýogam ahally saýylýan däldir, ozalybetinde.
- O gaty bir beýle däl bolaýmasyn, çykan?
- Beýdip, bärden gaýtma-da, sen diň sal.

Aslyýetinde, «Ahal ili oturmaga hoş gala, ýöne welin nan ýetenok maşgala» diýlip, Ahaldan etege, Bäşgaladır Tejen tarapa, soňam Sarahsdyr Mara göçülip barlandygyny bilyänsiň. Şonda on ogullyň baş, sekiz ogullyň dört, alty ogullyň üç, dört ogullyň iki, ýagny, ýarpy tüýnük tutan Ahaldan ýokarylygyna göcmeli edilýär.

Emma edil aýagynyň aşagyny görýän köwkelç pyýadalar «Täze ýer-ýurt üçin biz bölünjek däl. Galsagam-gitsegem, ordamyzy ownatman, bile boljak» hem diýen. Onda-da, näme, öňden görýän

welitaraşlar:

– Ýok, kelte kakmaň. Yzda galanlary ganym gyrjap ugrasa, göçenler kömege ger. Gidenlere duşman daraberse-de, köne oturymlylar goldawyny gaýgyrmaz.

Galyberse-de, saý-sebäp bilen bir gapdalyň bugdaýyny bulut ursa ýa ýasmyk göterse, beýleki tarap, hüsür-zekatdyr aýdan-diýenini bugdaýa öwrüp garyndaşyna göndermelo, desbidähel – diýip, belli-besli kesgit-karara gelenler.

– Bä, çykan, maryly bilen ahallyň synmaz süňk garyndaşlygyny biz bilmän ýörsegem, gepiň gojaman-a, bu taýdan çykd-ow!

– Sen, beýdip, kel-köwserlik etme! Diňe Ahal-Mary däl. Eýsem, Lebap, Daşhowuz, Şagadam hem bir jan-bir tendir. Kim ara tow taşlap, olary kelle gözünü iýenlige ýetirjek bolsa, bilip goýsun. Şo halatda öñ aşyklysyny owradyp, ýandym şäherinden haty ger ýaly ederin.

Ýöne, sen, aýdyp otyr. Ikimiziň nireden çykan bolýanymyzy?

– Siz-ä, o ýapydan, bizem bu ýapydan çykamyzsoň, çykan bolýasa.

– Yöntem ýasawrak diýmeseň, onyňam bir hasap. Ýöne ýapylaň pesedinde uçraşylyp, çykan bolunýan däldir.

Aslyýetinde Adam ataň ujasyndan uzap, ýanyndan ýaýranyň goly-ganaty, döli-damary bolany üçin, beşer balasynyň barjasy bir-birine gardaşdyr, syrdaşdyr. Daýydyr-ýegendir, çykandyr-dogandyr...

Ümür ESEN.

turkmensesi_98 Halk döredijiligi we rowaýatlar